

روش تدریس همیاری

تعریف: یادگیری از طریق همیاری، برای دانش آموزان فرصتی ایجاد می کند تا با یکدیگر در قالب گروه‌های کوچک و گروه‌های متشکل از افرادی با توانایی‌های متفاوت، کار کنند. (صمدیان، ۱۴۱) مزایا:

- ۱- جذابیت داشتن برای یادگیری دانش آموزان.
- ۲- تقویت روحیه همکاری و تعاون.
- ۳- تبدیل محیط، از حالت منفعل و کسالت آور، به محیط فعال.
- ۴- صرف انرژی دانش آموز به تحرک مثبت و فعالیت و خلاقیت.
- ۵- تبدیل معلم از متکلم وحده به هدایتگری فعال.
- ۶- امکان و زمان کافی معلم جهت کنترل فرایند یادگیری و بازخوردهای آن.
- ۷- تبدیل رابطه رقابتی به روحیه همکاری و همیاری.
- ۸- افزایش موفقیت تحصیلی با ایجاد انگیزه و علاقه برای یادگیری.
- ۹- افزایش اعتماد به نفس.
- ۱۰- ارضاء نیاز تعلق به گروه همسالان.
- ۱۱- تقویت حس مسئولیت پذیری.
- ۱۲- تقویت جامعه پذیری دانش آموز، با تمرین تحمل عقاید و نظرات دیگران.
- ۱۳- تقویت روحیه نقادی.
- ۱۴- تقویت روحیه مشارکت پذیری.
- ۱۵- ایجاد رابطه دوستانه و صمیمی بین دانش آموزان.
- ۱۶- فرصت کافی معلم برای تشخیص تفاوت‌های فردی.
- ۱۷- یادگیری عمیق مطالب درسی و اجتناب از حفظ کردن مطلق.
- ۱۸- محوریت یافتن تفکر و تعقل، به جای حافظه محوری.
- ۱۹- افزایش ضریب یادسپاری به علت تمرین بلافاصله مطالب درسی. (صمدیان، ۱۴۴ - ۱۴۲)

عناصر مورد تأکید در یادگیری به روش همیاری

- ۱- همبستگی مثبت: یادگیری همیارانه زمانی به اهداف خود می رسد که نفع جمعی بر نفع فردی رجحان داده شود. (تلاش دانش آموزان قوی گروه برای تقویت اعضاء ضعیف، جهت دستیابی به میانگین نمره بالاتر)
- ۲- تعامل معلم - دانش آموز: باید این نگرش که معلم مخزن تمام راه حل‌ها و افکار است، نفی و فکر جمعی برای یافتن راه حل مشکل، هدایت گردد.

۳- تعامل دانش آموز - دانش آموز: دانش آموزان باید نزدیک هم بنشینند تا بتوانند تعامل چهره به چهره و تمرکز حواس و امکان شنیدن نظرات همدیگر و احساس صمیمیت داشته باشند. (صمدیان، ۱۴۶ - ۱۴۴)

نقش معلم در ایجاد ساخت همیاری برای یادگیری

- ۱- هدف گروه را مشخص کند.
- ۲- تصمیم گیری برای گروه بندی، قبل از تدریس با مشورت خود دانش آموزان انجام گیرد.
- ۳- نقش های خاص را تعیین کند. (نقش هایی نظیر «ثبت کننده» «کنترل کننده» «گزارش دهنده» «مدیرگروه» و ...)
- ۴- تأثیر فعالیت های گروهها را بازنگری و نسبت به هدایت و کمک به آنان برای انجام تکالیف، اقدام کند.
- ۵- گروه را برای انتخاب راه مشترک رسیدن به هدف توجیه کند.
- ۶- ملاکهای ارزشیابی نتیجه گروه را بطور شفاف توضیح دهد.
- ۷- فرصت «خودارزیابی» را به دانش آموزان بدهد.
- ۸- مسئولیت انتخاب اعضاء گروه را به خود دانش آموزان واگذار نکند. (در غیر این صورت دانش آموزان، افراد همگن را برای عضویت گروه خود برمی گزینند)
- ۹- شیوه دستیابی به پاسخ را از تک تک اعضاء گروه بخواهد. (برای جلوگیری از منفعل بار آمدن دانش آموزان ضعیف)
- ۱۰- به نظرات تک تک اعضاء گروه احترام بگذارد.
- ۱۱- در برابر پاسخ غلط، به جای سرزنش یا نقد خود دانش آموز، به نقد پاسخ داده شده پردازد.
- ۱۲- به دانش آموز قوی توصیه کند تا فرصت اندیشیدن را به دانش آموز ضعیف تر نیز بدهد.
- ۱۳- خلاصه درس و نتیجه کار گروه را بخواهد.
- ۱۴- کیفیت کارکرد گروهها را ارزیابی کند. (صمدیان، ۱۴۸ - ۱۴۶)

روشهای یادگیری از طریق همیاری

- ۱- طرح کارایی تیمی
- ۲- طرح تدریس اعضاء تیم
- ۳- طرح قضاوت عملکرد
- ۴- طرح روشن سازی طرز تلقی

جدول راهنمای مراحل اجرای طرح درس اعضای تیم

ردیف	نام مرحله	اقدامات	نقش معلم	نقش دانش آموز
۱	مرحله اول: آمادگی فردی	تدا دانش آموزان گروه بندی می شوند. پس محتوای درس، به بخشهای مستقل و مساوی تقسیم می شود. هر قسمت به یک عضو گروه داده می شود تا آن را به عنوان سهم خود مطالعه کند.	۱- تقسیم درس به مبحث های مستقل ۲- گروه بندی دانش آموزان	۱- مطالعه دقیق بخش مربوطه ۲- یادداشت برداری
۲	مرحله دوم: کار تیمی	ر این مرحله پس از مطالعه، فراگیرندگان به گروه های اولیه خودشان باز می گردند. مضاء گروه اشکالات خود را برطرف می کنند. فراگیرنده، مبحثی را که مطالعه نموده برای دیگر اعضاء گروه خود تدریس می کند.	۱- نظم بخشی به کار گروه ها ۲- هدایت فراگیرندگان برای شرکت در بحث های گروهی	۱- تدریس بخش های مربوطه برای سایر فراگیرندگان ۲- شرکت در بحث های گروهی و پرسش و پاسخ
۳	مرحله سوم: آزمون	زمون با سئوالات کوتاه پاسخ و یا عینی (بویژه صحیح - غلط) از دانش آموزان به عمل می آید. بعد از آن کلید سئوالات داده شود و نمرات فردی محاسبه می شود. هر تیم، نمرات فردی را محاسبه می کند.	۱- طراحی سئوالات آزمون ۲- ارائه کلید سئوالات	۱- پاسخگویی به سئوالات آزمون ۲- تصحیح برگه آزمون و تعیین نمره فردی و گروهی
۴	مرحله چهارم: نقد و بررسی	نمرات فردی و گروهی در بین اعضاء تیم، مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. بر تیم، کارآیی هر عضو خود را به عنوان معلم ارزیابی می کند.	۱- بررسی وضعیت نمرات فردی و گروهی دانش آموزان ۲- کمک به گروه ها برای پیدا کردن مشکلات و رفع آنها	۱- بررسی وضعیت خود در گروه ۲- بررسی وضعیت گروه و رفع مشکلات احتمالی
۵	مرحله پنجم: جمع بندی	هر گروه یک دانش آموز بصورت داوطلبانه یا انتخابی، تجارب یا یافته های خود را از مبحث مورد نظر به کلاس گزارش می دهد. پرسش و بحث گروهی انجام گرفته، معلم توضیحات تکمیلی را ارائه می دهد.	۱- انتخاب دانش آموزان برای ارائه گزارش ۲- پرسش از دانش آموزان و ارائه توضیحات تکمیلی	۱- ارائه گزارش نهایی از تجارب و یافته ها توسط دانش آموزان منتخب ۲- پرسش و بحث گروهی